

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 3 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 100.

Brasiovu 12 Ianuarin 31 Decembre

1870.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasiovu. (Afaceri comunali.) C6 de unu anu inc6ce in comun'a n6stra decusera mai multe afaceri atatu de interesante, incatu d6ca acelea s'ar fi intemplantu in vreuna comuna din Germani'a, Oland'a, Elveti'a etc., foile locali ar' fi avut anulu intregu materialu de ajunsu spre a scrie si a informa pe cetatieni, 6ra acestia si-ar' fi tienu de mare rusine a reman6 neinformati si straini in Israilu. Din acea cauza fiacare cetati6nu se prenumera regulatu pe fiacare anu la f6i'a locale, care nu lipsesce in nici una comuna, ai carei locuitori trecu preste diece cincispediece mii de suflete. La noi este cu totulu altfelu si va mai fi inca multu timpu, mai vertosu din trei cause, si t6te trei f6rte grele; 6ra acelea sunt: c6 in generatiunile de facia crescute si imbetranite sub despotismu, ori ce simtiu comunu (sens commun, Gemeingeist) este d6ca nu chiaru exterminatu cu totulu, in totu casulu inse adormitu, amortitu, paralisatu, incatu se nu le mai pese nimicu de ceea ce se intemplantu in pregiuru de ele; a d6u'a cauza este seraci'a, s6u incai egoismulu ascunsu sub masc'a seraciei, 6ra a trei'a nescienti'a. Pentru acestea asertiuni ale n6stre avem intre altele multe d6ue probe pr6spete si batet6rie la ochi.

Dupa regulativele din 1805 reprezentanti'a comunala (centunviratus) din Braslovu era compusa din 100 cetatieni alesi la inceputu prin corporatiuni, 6ra mai tardiu intregiti prin sinesi. In Decembre alu an. 1866 se afl6 cu cale a se face restauratiune, adica a se alege vreo 20 membrii noi in loculu celor morti s6u esiti de buna voia, totu atunci inse f6 decisu de susu, c6 reprezentanti'a se se mai inmultiesca cu 20 membrii, pentruc6 se fia 120. De si dreptulu electoralu f6 exercitatu numai de membrii vechi, totusi cu acea ocaziune fusera alesi intre 40 membrii noi, si vreo diece insi de aceia, cari era cunoscuti si c6 barbati cu sciintia, si c6 6meni de una vointia tare, s6u pentruc6 se aplicamu una espresiune populara, 6meni cu gura mare. Ei, bine, credeti dv., c6 acei diece 6meni voru fi avutu a lupta cu vreo majoritate „ruginita“, „impetrata“ de 110 s6u incai de 80? Nici vorba; ei acei 9—10 insi avura a lupta in acesti trei ani trecuti cu indolenti'a, adica cu nepasarea; cu alte cuvente: din 120 membrii numai cu mare greutate se potea aduna la siedintia cate 25 pana 30 insi, amu veditu siedintie de cate 18—20 insi, 6ra anume dintre 18 membrii romani cu greci amestecati candu mergea mai multi, era 3 dicemu: trei insi, 6ra dintre unguri nici atati. Candu se tienea adunari comune cu districtulu, usieriulu salei alerg6 pe la case si bolte rogandu pe unii altii cu caciul'a in mana, c6 se faca bine se m6rga la siedintia, ca-ce astfelu de adunari nu se potu tien6 fara presenti'a a 26 membrii cetatieni si 26 din districtu. De 2 ani inc6ce guvernulu concesse publicitatea siedinti6loru comunali. Apoi sciti dv. cati din publicu venia la siedintia? La prim'a siedintia publica au venitu siepte insi, la alt'a trei, 6ra de ac6 incolo nimeni.

Comun'a Brasiovului are venitu anuale dela 200.000 pana la 210.000 fl. v. a., este dat6ria cam totu atata, posiede multime de proprietati mai

mari si mai mici atatu in radi'a (Rayon) cetatei, catu si pe la vreo 14 comune rurale, codrii intinsi pe cateva miliaria, casarme, spitaluri, case filantropice etc. etc.; personalulu seu administrativu politicu, politienescu, medicale, judecatorescu, economicu etc. consta din 48 membrii; conservarea canaleloru, putiuriloru, pardoselei, economi'a lemnaritului, edificiale publice, mai multe drumuri asternute, poduri si apeducte, iluminarea de n6ptea (gaz), recrutatiunile si alte multe afaceri inmultiescu agendele intru atata, catu numerulu agendelu magistratulu trece preste 18 mii, 6ra alu siedinti6loru comunali, care se tienu la cate 8 s6u diece dile, se apropie la una miie. Mai anume in timpulu de facia istori'a falimentulu fabricei de gaz atmosfericu infiintate de un'a societate din Angli'a, facuta inse f6rte reu, venduta la alta societate si dela ac6sta trecuta la a trei'a, a datu si va mai da f6rte multu de lucru, inca si reprezentantiei comunale ce se va infiintia in urmarea alegeriloru, care decusera in lun'a trecuta. Lasamu c6 cateva puncte ale contractulu inchiaiatu intre societatea de actionari a fabricei de gaz si intre comun'a Brasiovului au produsu din capulu loculu cele mai agere oserbatiuni si au fostu condamnate neconditionatu de opiniunea publica, dara apoi in cursulu timpulu s'au mai adausu inca si alte diferentie f6rte seri6se, care adica taia afundu in pung'a comunei. Dintre acelea diferentie vomu memora 6rasi numai d6ue. Mai multe vecinatati de siese ani inc6ce n'au voitu se plat6sca nimicu pentru iluminarea cu gaz din caus'a diferentiei in pretiu, intr'aceea iluminarea totu s'a facutu, pentru c6 comun'a numer6 barbatesce mai multe mii a conto pentru vecinatati la fabric'a de gaz. Intr'aceea fabric'a voindu a-si asiedia tievile din nou, ne stric6 frum6s'a pardos6la, ce costase preste 170 mii fl. v. a., facundu in ea paguba preste 30 mii fiorini; se oblig6 inse dupa t6te formele, c6 indata ce va fi gat'a cu asiedierea tieviloru, va repar6 neaparatu pardos6l'a si trottoirulu preste totu asia, incatu se nu se cun6sca nici o urma a scandal6sei derangeri. In Decembre fabric'a de gaz bancrot6 cumplitu; comun'a inse va fi constrinsa nu numai de interesulu seu, ci tocma si de regimu, c6 se-si formeze pretensiunile sale la mass'a cridala spre a fi despagubita pana la unu cruceriu, ceea ce nu s'ar pot6 decatu celu mai pucinu cu 30 de mii fiorini v. a.

Pre candu scriemu acestea, 6ta c6 alegerile celoru 150 membrii ai reprezentantiei comunale, se facura si scrutiniulu intreprinsu cu chiamarea publiculu c6 se st6 facia la elu, inca se inchiaia abia prin una comisiune de 15 membrii. Prin acestea alegeri de si esite in sensulu asia numitei partite vechi, au intratu apr6pe 100 membrii noi, s6u incai de aceia, cari se bucur6 de 6resicare popularitate in comuna. Acum se vedemu pe ac6sta reprezentantia n6ua, cu ce zelu, cu ce cunosciintia de afaceri si cu ce rezultate va lucra si cati din 150 membrii voru merge la siedintie.

Incatu pentru inculparile ce s'au facutu romaniloru de aici, c6 pentruce nu se aliara cu partit'a numita a sasiloru teneri s6u a maghiariloru noi (Neu-Magyaren), cum ii numesce „N. fr. Presse“, la ac6sta se respundia cifrele golane, adica rezultatulu scrutiniulu, carele este:

Numerulu totalu de alegatori indreptatiti este 2100.

Din acestia ecsercitara ac6 l'ata dreptulu loru numai 1330. (D6ue voturi false respinse.)

Din acelea 1332 sasi „reformatori“ (partit'a betaniloru unita cu romanii) intrunira majoritate de 1330.

Sasi „progresisti“ (neomaghiarii) uniti cu maghiarii de trei confesiuni, cu armenii, cu nemtii catolici si cu una fractiune roman6sca avura voturi 299.

Aici se cuvene a oserba f6rte bine, ca neomaghiarii pre catu timpu negoti6 cu comitetulu romanescu se laud6 cu 620 voturi proprie, care adause la cele 642 voturi romanesci ar' avea majoritatea asecurata si ar' trant6 pe sasii vechi; 6ca inse c6 in fapta ei nici 300 n'au potutu intruni, prin urmare c6 romanii era se patia cu ei si aici c6 si in Sibiu, c6 si in Mediasiu etc. unu blama-giu infricosiatu. Lasamu c6 neomaghiarii s'au desbinatu intre sinesi in ultimele dile si au esitu cu cate d6ue liste diferit6rie, lasamu c6 multi din ei au desertatu la cealalta partita, dara apoi una parte din ei au stersu diu listele loru tocma pe profesori, pe preoti si ampoiati, a caroru candidare dedese cea mai de frunte ocaziune de diferentia si desbinare. Acea partita mai pacalise pe romani si in anulu 1861, candu cu restauratiunea condusa de fostulu comite Salmen, apoi in an. 1863 candu cu alegerile dietali. Asia e preste totu, unde lipsesce disciplin'a de partita si totuodata sinceritatea, acolo voturile se respandescu c6 farin'a orbului. In catu pentru noi romanii, apoi draguti'a de lene roman6sca unita fratiesce cu fatalismulu turcescu, carele ne-a petrundu sangele in patru sute de ani, amestecata si cu una dosa de avaritia (sgarcenia) au facutu, c6 unu numeru considerabile de locuitori se nu -si inscrie casele si mosi6rele proprie penumele propriu, ci se le lase de mai multi ani de pripasu, 6ra ei se trec6 in ochii altoru pop6ra de sarantoci, de proletari, numai c6 se nu plat6sca tacsese finantiali. Altii 6rasi remanu lipsiti de drepturile politice legate de censu numai din lips'a a catoruva cruceri, din censulu de 8 fl., ceea ce inse depende adesea numai dela fasiunea ce face fiacarele. Altoru 6rasi le este frica se-si pretiui6sca casele fia macaru si numai la 300 fl., pentruc6 vedi dragu d6mne, se nu plat6sca dare multa; pare c6 dieu n6mtiulu si turculu n'ar sci cum se ti o sc6tia din pung'a ta. Au mai fostu si de aceia, cari n'au reclamatu de locu, 6ra de alta parte s'au trecut in list'a candidatiloru. Din caus'a ac6sta romanii perdura trei membrii alesi cu majoritate, pentruc6 alegerea loru trebuie se se casseze si se se faca alt'a.

Celelalte impregiurari f6rte instructive pentru celu ce voiesce a invetia ceva din asemenea acte electorali se potu ved6 si combina din cifrele publicate de comisiunea electoralu, carea const6 din 15 membrii si lucr6 sub presiedenti'a domnului primariu alu cetatei, inse cu usiele deschise pentru publiculu intregu. —

Oratiunea funebrele tienuta la inmormentarea dir. Gavriile I. Munteanu de d. prot. I. Petricu.

„Fericiti cei repausati in Domnulu, cari moru acum, c6 se se odichn6sca de ostenelele lor, 6' faptele lor voru merge cu ei.“ Apocal. 14. 13.

„Rapede trecere din vieti'a ac6sta a ilustrulu barbatu si directoru primariu alu gimnasiulu

